

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. Quibus debeantur decimæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

Nihilominus tolli & abrogari potest 1. voluntate seu privilegio Summi Pontificis, non verò Imperatoris, aut cujuscunque Domini temporalis. *c. tua nobis, de Decim.* Laicis enim nulla est de spiritualibus disponendi potestas. 2. per remissionem eorum, quibus debentur: ut si Ecclesiæ Ministri, quemadmodum in Italiâ fieri dicunt. *Navarr. Tolet. & Zerola*, decimas non exigant, ut eatenus infirmorum scandalo, & offensionibus consulant. quem morem etiam *S. Thom.* laudat 22. q. 87. *art. 1. ad 5.* 3. per transactionem inter Ecclesiæ Ministros & Subditos factam juxta *multiplici de Dec.* ubi compositio de Decimis per subsequens privilegium nõ tolli declaratur. *Fagund. in 5. Prac. Eccl. l. 3. c. 2.* 4. per consuetudinem contrariam legitime formatam; quicquid aliqui Canonistæ reclamant, falsò existimantes decimæ partis solutionem juris naturalis aut divini esse: quos Theologorum & Summistarum major pars redarguit. *Covarr. l. 1. Var. c. 17. n. 8. Nav. c. 21. n. 30. Silv. V. n. 1. Armilla & alii 5. per præscriptionem.* Nam ut *Covarr. l. cit.* multis probat, Laicus, qui vel immemoriali tempore, vel 40. annorum spatio cum titulo & bonâ fide decimas non solvit, ab obligatione solvendi liber est. *Henriq. l. 7. c. 27. n. 2. Valent. q. 5. pun. 2. Suar. l. 1. c. 13. & 27. Laym. l. 4. tract. 6. c. 6. num. 10. Vallens. l. 3. tit. 30. §. 8. Fagund. in 5. Prac. Eccl. pag. 826. Canis. l. 2. Insti. c. 26.*

IV. Unde colligitur alias ab his diversis prætensionibus pseudo Apostolorum, & Wiclephistarum non solvendi decimas nullo probabili fundamento niti; cujusmodi sunt illæ in *c. Tua nobis* indicatæ. 1. vitam Clericorum minus puram,

& corruptos mores non mereri tributum decimarum. 2. aliarum Ecclesiarum, vel etiam pauperum necessitati per decimas subveniendum esse. 3. sufficere, si quod residuum est, ex impensis, & semine subducto pro decimis pendatur. Non sunt, *inquam*, hæ causæ probabiles negandi decimas, sed perveræ machinationes subtrahendi ea quæ Deo debentur: ac proinde compellendi sunt ad decimas cum integritate reddendas omni appellatione remotâ. Debentur enim non propter innocentiam & sanctitatem Ministrorum Ecclesiæ, sed propter laborem, sollicitudinem, & officia, quæ præstant: adeoque quamdiu his juxta obligationem suam probè funguntur, stipendio privandi non sunt: nec ulli concessum est, quæ aliena sunt, præter domini voluntatem, transferre, vel dispensare. *Tholos. l. 2. Syntagm. c. 2. Suar. l. 1. c. xi. n. 9. Reginald. l. 18. de primit. & Decim. q. 2. Castro V. Decima Pfafec. par. 2. c. 4. p. 329. Vallens. l. 3. tit. 30. §. 6. Tuschus. Concl. 62. Alph. Castro l. 4. adv. hæreses in V. Decima. Barb. in c. Tua nobis hoc 12.*

§. II.

Quibus personis Decime debeantur.

Decimarum tria genera passim constituantur. Aliæ enim sunt prædiales, aliæ personales, alia mixtæ. Prædiales ex agris, Vineis, silvis, aliisque immobilibus bonis solvuntur. Personales ex lucro industriæ, negotiationis & similium. Mixtæ partim prædiales, partim personales sunt, & ex fructibus pecorum vel avium in propriis prædiis mediante personali

sonali industriâ penduntur. *Na. ar. c. 21. n. 29. Sylv. num. 1. Mosconius l. 1. de benef. c. 3. Layman l. 4. tract. 6. c. 1. n. 4. Tuschus Concl. 63. Toletus l. 6. c. 20.*

I. Decimæ secundum primam institutionem non solis Parochis, sed aliis etiam Ministris Ecclesiæ debentur, tum ad necessariam alimoniam, tum ad usum templi & ministeria. Neque enim soli animarum Pastores, sed alii quoque de Clero, ut Levitæ olim, separati ac divino cultui mancipati sunt: ob eamque causam jus habent participandi ea, quæ offeruntur, ut qui Altari serviunt, de eodem vivant. *c. 1. & 2. & c. Non est de Dec. Rebuff. q. 7. n. 1. At verò post factam Diocesium divisionem, quæ Apostolis ascribitur, primò, & principaliter animarum curatoribus, Episcopis dico, & Parochis persolvendæ sunt. Ratio ex justitiæ debito sumitur. Quemadmodum enim onus onere majus est, ita illi majus stipendium debetur, vel stipendiî vice alimonia. Parochorum verò officium majus, & laboriosius esse, nemo ignorat. Sed eodem nomine, & jure Episcopi gaudent, qui majores Parochi, & Curionum sunt ad totius gregis custodiam à Deo ordinati. *Ostiens. 10. And. Rebuff. q. 6. num. 6. Suarez l. 1. c. 18. n. 5. & seq. Tuschus Concl. 64.**

I. Imò triplici titulo Episcopis decimæ conveniunt 1. ratione Ecclesiæ majoris, seu Cathedralis cujus ipsi præsidet sunt. 2. ratione Parochiarum, in suis Diocesis. 3. ratione mensæ & personæ suæ ex præsidii intra Diocesim sitis, & nulli Parochiæ specialiter attributis. Huic tamen jure aliàs communi, vel particularibus statutis, vel conventionibus hodie derogatum est: fieri tamen potest, ut

nunc quoque omnes decimæ ad Episcopum pertineant. 1. Si ipsemet immediatè curam habeat Ecclesiæ Cathedralis, vel alterius Parochialis. 2. Si Diocesis suæ prædia nulli Parochiæ attributa sint. 3. Si Diocesis in plures Parochias divisa non est. *Rebuff. & Suarez l. 1. citatis. Layman l. 4. tract. 6. c. 4. n. 6. Zerola part. 1. v. Decimæ. ad 10.*

III. Capitulo quoque, & Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, ac præbendariis decimæ conveniunt, & debentur. *c. ex parte de Decim. & c. Tua nobis hoc et. Ratio petenda est ex pia voluntate & fundatione benefactorum, qui Ecclesiis majoribus bona sua assignarunt, ut divino cultui vacantes non carerent vitæ subsidiis. Quocirca non tantum ex virtute Religionis, sed justitiâ quoque illis præstandæ decimæ sunt, quia pro labore, & sacro Ministerio debentur. Neque obviare potest quorundam negligentia, vel improbitas. Quamdiu enim munere suo funguntur, & Ecclesiæ deserviunt, attributum isti Ministerio stipendium merentur. *Bonac. pun. 3.**

IV. Clericis non curatis & regularibus jus decimarum per se loquendo non competit: idque nonnulli *S. Tho.* auctoritate probant, qui *q. 87. art. 3.* Solis Clericis curam animarum gerentibus tribuit: Religiosis quoque negat, nisi fortè Parochorum munere fungantur: dari tamen posse, ac debere per modum elemosinæ, ut qui charitatem aliis præstant per orationem, jejunia, & alia pietatis opera, vicissim experiantur illorum charitatem per subsidia temporalia. Clerici quoque non curati tunc de decimis capere partem possunt, cum in Ecclesiâ aliquam præben-

præbendam habent, vel ministeriis exercent. Multo minus Laicis jus decimarum convenit. *c. quamvis de Dec. in causam de præscript. c. Decimas 16. q. 2. & DD. communiter.* Fructus tamen sive prædiales, sive personales concedi possunt. *Tholos. l. 2. c. 25. Henric. l. 7. c. 27. n. 2. Moscon. l. 1. de benef. par. 3. c. 3. Zypæus l. 3. Responfor. Resp. 2. Less. c. 39. D. 4. n. 19. Tusch. Concl. 72.* Aliqui tamen Jus quoque decimarum quamvis spirituale Laicis à Papa concedi posse existimant, & concessum actu quibusdam Regibus esse. *Roder. II. q. 43. art. 3.*

V. Prædiales decimæ etiam novalium illi Ecclesiæ debentur, in cujus Parochia prædia constituta sunt. *c. Cum contingat. c. Cum in tuâ de Decimis. & c. ult. de restit. spo. liat.* Aliàs magna incommoda, & rerum confusio sequeretur, quibus avertendis præfigendi termini sunt, & sua singulis jura assignanda. Quod si in quibusdam locis contrarium servatur, consuetudini aut præscriptioni tribuendum. *Barb. in c. Cum contingat h. r.*

VI. Si in nullius Parochiæ finibus prædia contineantur, illorum decimæ ad mensam Episcopi pertinere videntur. Eadem enim ratio videtur harum, & illarum esse, quæ proveniunt ex noviter cultis terris ad nullam Diœcesin pertinentibus, quas Episcopo asseribit. *c. Cum contingat. & c. quoniam.* Vbi *Barbos.* notat, si locus intra duas parœcias sit, nec leatur, sub qua sit, non esse Episcopo decimas dandas, sed dividendas ita, ut pars uni, & pars altera alteri obveniat.

VII. Vbi Ecclesia baptismalis à Parochiali distincta est, ex personalibus decimis portio aliqua, eoque minor baptis-

mali inferenda est. *Abb. in c. Cum contingat.* Quod verò prædiales attinet, Ecclesiæ Parochiali omnes tribuendæ videntur, nisi fortè baptismalis antiquior esset. Tunc enim, ut tempore, sic jure antecedit Parochialem & percipiet decimas. *c. Ecclesia c. quicumque 16. q. 1.* Fieri tamen potest, ut extructa nova Ecclesia Parochiali, in eam cum administratione Sacramentum transferatur jus decimarum, antiquiori Ecclesiæ sublatum. *Abb. Consl. 58. Col. 2. & 3. lib. 1. Tusch. Concluf. 64. Suar. c. 24. Laym. l. ci. c. 4. n. 3. & 4.*

VIII. Erigitur nova Parochia, eique tribuuntur agri, & campi in territorio alterius Parochiæ positi, utri decimæ debentur? Novæ Parochiæ *S. Thom. favet q. 87. art. 4.* quem multi sequuntur. Nam in *c. questi. 16. 1.* unicuique Ecclesiæ permittitur, ut ex possessionibus, quas accipit ad suorum Ministrorum sustentationem decimas alteri non solvat: quod videtur intelligendum, ubicunque locorum ille existant. Verior tamen opinio est, antiquæ Parochiæ adjudicantium. *c. Ecclesia 16. quest. 1.* Ecclesiæ antiquitùs constitutæ nec decimis, nec ulla potestate priventur, ut novis Oratoriis tribuantur. Idem habes in *c. quicumque eod.* Res enim cum onere suo transit. *l. si convenerit ff. de pignor. act. & grave damnum priori Ecclesiæ vitandum est. Fagund. in 5. Prac. Eccles. l. 1. c. 7.*

IX. Ex dictis sequitur, præ aliis omnibus jus decimarum Summo Pontifici competere, tum ratione sui, ut percipiat, quantum statui suo satis est, tum ratione inferiorum, ut quando res exigit, suam illis portionem assignet, & ad præstandum Subditos obliget.

Est